

Kommunen kräver nytt gammalt tåg

SJ har förklarat att kommunen inte kan få behålla det gamla museitåget vid järnvägsstationen.

– Ge oss ett nytt gammalt tåg, kräver nu kulturnämnden och tekniska nämnden.

SJ har byggt ett nytt järnvägsmuseum och där vill de nu placera de flesta museitågen. Många har stått ute i olika kommuner, men tanken är att alla unika tåg skall samlas i museet som finns i Gävle. Och bland de unika vagnarna finns b1c676, C2c329, D1 612 och Gm 2965. Bakom de sifferbeteckningarna finns tågsättet som nu står vid busstationen i Älmhult.

– Vagnarna har ett mycket högt kulturhistoriskt värde, konstaterar Robert Sjö, som är museichef för järnvägs museet.

Jämnt klimat krävs

Han anser att fordonen kräver förvaring i ett jämnt klimat i ett temperaturreglerat utrymme.

Och det skulle bli mycket dyrt för kommunen, konstaterar tekniska chefen Torsten Lindow i sitt yttrande.

Han tycker inte att kommunen skall kosta på en byggnad med klimatreglering för vagnarna. I stället vill han att kommunen får andra gamla vagnar som ersättning. En lösning som SJ haft tidigare.

Kultur- och fritidsnämnden tycker att det skulle vara mycket tråkigt om det gamla tåget hamnar i Gävle.

– Det har blivit en stor attraktion för både kommuninvånarna och för dem som tillfälligt passerar som resande, skriver Britt Håkansson, som är kommunens kulturchef.

Stor förlust

Hon tycker att det skulle vara en stor förlust för den yttre kulturmiljön i Älmhults tätort om tåget försvinner, men konstaterar samtidigt att nämnden inte har några pengar till att bygga ett hus till tågen.

Därför hoppas kultur- och fritidsnämnden att SJ sänker sina krav. Eller att de byter ut vagnarna mot billigare och mer vädertåligen vagnar.

ANDERS G KARLSSON

POSTEN VID JÄRNVÄGEN KRISTIANSTAD-ÄLMHULT

ERIK LINDGREN

Posthistorisk skriftserie 159

Uppdaterad 1996

I n n e h å l l

Arkelstorp	sid 19	Kaffatorp	sid 23
Axeltorp	31	Nosaby	11
Balsby	22	Nymölla	33
Barnakälla	30	Näsum	17
Bromölla	14	Oppmanna	9
Bäckaskog	13	Rinkaby	20
Ekestad	21	Ripa	18
Fjälkinge	12	Skånes Viby	21
Gualöv	13	Torsebro	17
Gårrö	25	Vannebergaby	32
Hammarlund	26	Villands Vånga	16
Horna	24	Yngsjö	29
Håkanryd	31	Åhus	5
Ivö	15	Östafors	30
		Österslöv	16

Inledning

När jag läste svensk postgeografi, lärde jag mig "rabbla" järnvägen mellan Älmhult och Kristianstad från norr till söder. I denna framställning skall jag berätta om posten utmed järnvägen i motsatt riktning. Det beror på att den sydliga delen av järnvägen, Kristianstad-Immeln, blev färdig först. Efter hand som vi "på resan" passerar de olika orterna speglar jag deras postala historia, oavsett när de fått poststationer. Vissa av järnvägsstationerna kom att ligga i närheten av redan befintliga poststationer, som drogs in, när stinsen fick förtroendet att sköta posten. I regel fick då järnvägsstationen samma namn som den äldre lantpoststationen hade. Hembygdsvänner torde vara intresserade av kommunikationshistorien även före järnvägsepoken och därför går jag också in på denna period för berörda orter.

Eftersom sådana orter har en längre historia, får de naturligt nog mera utrymme i berättelsen. För många av järnvägsstationerna blir det däremot korta avsnitt. Dokumenten avslöjar inte så mycket om dem, ofta inte mer än de ansvariga föreståndarnas personuppgifter.

Innan jag redovisar de enskilda stationerna, gör jag i detta avsnitt en sammanfattning av viktigare skriftväxling under järnvägens planeringsstadium i tre huvudetapper.

Kristianstad-Immeln

I ett brev till poststyrelsen den 1 augusti 1885 önskade styrelsen för Kristianstad-Immeln järnvägsaktiebolag att poststyrelsen skulle vidta "förberedande åtgärder så att utväxling av post vid stationerna till och med Sibbhult må kunna taga sin början med 1886 års ingång samt vid stationerna Röena och Glimåkra från och med den 1 juni sistnämnda år". En avståndstabell var bifogad brevet.

Kristianstad										
										3
										3
										6
✓	Österslöv	4	7	10						
	Ekestad	4	8	11	14					
	Gärro	2	6	10	13	16				
✓	Arkelstorp	3	5	9	13	16	19			
	Kaffatorp	2	5	7	11	15	18	21		
✓	Immeln	3	5	8	10	14	18	21	24	
	Tubbarp	3	6	8	11	13	17	21	24	27
	Aylta	3	6	9	11	14	16	20	24	27
✓	Sibbhult	4	7	10	13	15	18	20	24	28
	Röena	4	8	11	14	17	19	22	24	28
	Glimåkra	2	6	10	13	16	19	21	24	26
										30
										34
										37
										40

Brevet remitterades till postmästaren i Kristianstad för yttrande. Postmästare Per Svensson ansåg i sitt svar, att poststationer skulle kunna komma i fråga vid järnvägsstationerna Österslöv, Arkelstorp, Immeln, Sibbhult och Glimåkra "och måhända även Balsby, ehuru denna station är belägen endast omkring 3 kilometer från Nosaby station å Kristianstad-Sölvesborgs järnväg". Svensson föreslog också att de redan befintliga poststationerna i Glimåkra och Österslöv skulle dras in i sammanhanget samt "möjligen även poststationen i Oppmanna, belägen endast 2 å 3 kilometer från Arkelstorp". Han berörde också möjligheten att korrespondenter skulle önska poststationer i Ekestad, Kaffatorp och Tubbarp men tyckte att man skulle vänta med att öppna "postanstalter å dessa i sig själv obetydliga platser". Detta uttalande bottnade inte bara i tron att trafiken skulle vara ringa utan också på osäkerhet om järnvägsfolket kunde sköta postjobbet. Han trodde inte att man kunde "göra sig allt för stora förhoppningar, då man tager i betraktande att här, liksom förhållandet är vid Gärds härads järnväg, järnvägsstationernas föreståndare, med

undantag för Immeln, Sibbhult och Glimåkra, tillika komma att tjänstgöra som banvakter och äro personer utan någon nämnvärd förut förvärvad expeditivsvana". Han tillade:

"Följden av en sådan anordning bliver att stationsföreståndaren med sina många yttre bestyr, banvakts- och stationskarlsgöromål, ofta måste överlämna postgöromålens handläggning åt sin hustru, ifall han är gift, eller i annat fall åt någon till hans biträde vid stationen anställd yngling".

I fortsatt skriftväxling uppgav postmästaren att två tåg om dagen till en början skulle gå fram och tillbaka mellan Kristianstad och Immeln samt att han ansåg att en postiljonskupé skulle användas i det ena tåget, medan det borde räcka med brevlådsbefordran på det andra.

När man närmade sig dagen D, blev föreståndaren för poststationen i Österslöv uppsagd från sin befattning. Han miste också sitt kontrakt om postföring landsvägsledes mellan Kristianstad och Österslöv.

Den 3 december 1885 började trafiken på sträckan till Immeln och den 20 december började järnvägen utnyttjas för postbefordran dit "i avstängt fack" och med brevlådor i båda tågen. Poststationen i Österslöv flyttades samtidigt till järnvägen och förenade post- och järnvägsstationer inrättades i Arkelstorp och Immeln.

I ett brev den 10 december 1885 blickade postmästaren mot det område som omgav järnvägen och berörde frågan om att dra in eller bibehålla poststationerna i Oppmanna och Villands Vånga. Detta kom att påverka postföringen och fick bl a till följd att Arkelstorp fick s k sidoposter, något som i sin tur påverkade storleken av avlöningen till post- och järnvägsföreståndaren.

Kristianstad—Immeln.

(Kristianstads postkontor.)

(Från den 20 december 1885.)

Fk. Brl.	Fk. Brl.			
N:r 2.	N:r 4.			
8,50	4,2	Kristianstad	7,20	2,30
9,34	4,46	Österslöv	6,41	1,51
10,10	5,22	Arkelstorp ..	6,3	1,13
10,30	5,42	Immeln	5,40	12,50
			N:r 1.	N:r 3.
			Fk. Brl.	Fk. Brl.

Immeln-Glimåkra

Den 16 maj 1886 begärde postmästaren hos poststyrelsen att i takt med järnvägens fortsatta sträckning norrut en poststation skulle få öppnas i Sibbhult och att en postiljonskupé nu skulle få insättas i det ena tåget. Poststyrelsen gick med på detta för tillämpning från juni månads början. Efter hand som järnvägen kröp vidare, blev också föreståndaren för den dittillsvarande poststationen i Glimåkra uppsagd. Han lydde under postmästaren i Hässleholm. Det skulle senare visa sig att järnvägens stationsföreståndare inte kunde ägna sig åt postärenden. Den redan befintliga poststationen kunde därför inte dras in i det sammanhanget. Mera därom under avsnittet om Glimåkra.

*Wordsammest ofverlemas härjente S. P.
Paulins erkännande af uppsägningen i post-
stationsföreståndarebefattningen i Glimåkra.
Postkontoret i Hässleholm den 25 maj 1886.*

S. P. Paulin

När tågen började gå så långt norrut, föreslogs en omfattande omreglering av de angränsande landsvägspostlinjerna. Postmästare Per Svensson fick dock gehör för att man skulle vänta med den slutliga omregleringen till dess att den pågående byggnationen av Karpalund-Hästveda järnväg var avslutad. Tvärförbindelserna var beroende av den.

Postföringen på den till Glimåkra förlängda järnvägen började den 1 september 1886. Förändringarna i poststationsbeståndet längs hela banan ägde rum successivt varom berättas i avsnitten om resp poststationer.

Poststationerna redovisas i det följande i riktning från söder till norr, oavsett vid vilken tidpunkt de blivit inrättade.

Glimåkra-Älmhult

Kristianstad-Hässleholms järnvägsaktiebolag var den part som poststyrelsen fick förhandla med när det gällde organisationen av postanordningarna på den resterande delen av sträckan mellan Kristianstad och Älmhult. I ett brev till poststyrelsen den 28 september 1908 utbad sig järnvägsstyrelsen ett yttrande om de föreslagna stationsnamnen Jularp, Boalt, Kräbbleboda, Norra Hulta och Loshult. Förväxlingsrisk ansågs föreligga vid sortering av post till två av dessa stationer och namnet Jularp ändrades därför till Östaröd och Norra Hulta till Hultaberg. Samtliga namn fastställdes av regeringen den 13 november 1908.

I ett brev till poststyrelsen den 15 juli 1909 föreslog postinspektionen i Malmö att förenade post- och järnvägsstationer skulle öppnas i Östaröd, Boalt, Kräbbleboda, Hultaberg och Loshult med samtidig indragning av den redan befintliga lantpoststationen i Boalt. Ett tidtabellsförslag avseende hela sträckan Kristianstad-Älmhult bifogades postinspektionens brev. Den norra sträckningen uppläts för allmän trafik den 31 juli 1909.

Älmhult—Kristianstad.

(Från och med den 31 juli 1909.)

Plk. 181	Br.					
Tåg 26.	Tåg 28.	Km.				
640	10 ¹⁰	—	Älmhult 1, 42	947	947	530
650	10 ⁵¹	4	Loshult	937	937	527
657	11 ⁰	8	Hultaberg	929	929	520
76	11 ¹³	14	Kräbbleboda	916	916	510
720	11 ²⁹	19	Boalt	94	94	51
726	11 ³⁸	22	Östaröd	848	848	447
738	11 ⁵⁸	27	Glimåkra	830	830	437
753	12 ¹⁹	33	Sibbhult	80	80	415
81	12 ²⁹	37	Hylta	745	745	45
814	12 ⁵⁶	43	Immeln	729	729	355
821	17	46	Kaffatorp	78	78	340
827	121	48	Arkelstorp	70	70	335
833	132	51	Gärro	646	646	329
837	140	53	Ekestad	638	638	325
844	153	57	Österlöf	627	627	318
850	26	61	Balsby	611	611	311
855	216	64	Rödaled	61	61	36
91	222	67	{ Kristianstad 30, } 31, 35, 38	550	550	30
				Tåg 25. Br.	Tåg 25. Skd. Tdn. 1)	Tåg 29. Plk. 181

1) Tidningsbefordran endast för Kristianstadstidningar.

Inte förrän den 1 augusti 1895 öppnades den förenade post- och järnvägsstationen i Rödaled. En framställning i november 1891 av personer i Näsby och Rödaled om att få en poststation föranledde ingen åtgärd.

Några år senare gick det bättre och järnvägsmannen Nils Svensson fick ansvaret för posten och blev platsen trogen. För honom vikarierade från den 17 december 1915 kontorsbiträdet K Mårtensson, följt från den 17 mars 1916 av en ordinarie föreståndare, Lars Andersson Linder. Svenssons abrupta slut, innan han ännu uppnått pensionsålder, får tillskrivas en sammanstötning mellan tåg och godsvagn på grund av försummad inspektion av en växel. Villkoren var hårda på den tiden.

Lars Andersson Linder blev kvar i Rödaled till sin död den 16 november 1931. Efter en tids vikariat tillsattes Edvard Carlsson den 11 april 1932 och därefter ansvarade följande järnvägsanställda för posten i Rödaled: Alfred Ekberg (1938, 2 mån), Signe Elisabeth Ekberg (1938-1942) och Inez Bondesson (1942-1961).

Poststationen drogs in den 1 maj 1961, varvid Inez Bondesson fick anställning som poststationsföreståndare i Nosaby. Den då förenade poststationen där skildes vid detta tillfälle från järnvägen.

Nyaste Kristianstadsbladet
Folkpartiet

19 APR 1961

Posten i Kristianstadsorten
Poststyrelsen har i enlighet med postdirektionens förslag beslutat om indragning från 1 maj av poststationen i Rödaled. Vidare skall från 28 maj poststationen i Nosaby organiseras som en från järnvägsstationen på platsen skild poststation. Dessutom kommer från 1 september poststationen i Balsby att bytas ut mot postombud samt lantbrevbäring att inrättas på en ny linje, benämnd Nosaby—Balsby.

Förhandsuppgifter i pressen kunde naturligt nog inte alltid helt stämma överens med hur det blev i verkligheten, tidsmässigt sett.

Det uppstod diskussion om någon poststation skulle inrättas i Balsby, när tågen började gå. Då så inte blivit fallet, gjordes en särskild framställning till poststyrelsen. Den understöddes av järnvägsbolaget, som skrev till poststyrelsen den 26 januari 1886, "att Balsby är en betydlig by, bebodd av en i allmänhet synnerligen välmående och ganska företagsam befolkning, vilken jämte den postutväxling, som betingas av de inom orten frambragta huvudsakliga produkterna spannmål, brännvin och kreatur, har vidsträckt skriftväxling med uti Amerika boende anhöriga".

Efter sedvanlig remissomgång, då man samtidigt berörde frågan om en poststation i Kaffatorp, skrev länsstyrelsen i Kristianstad till poststyrelsen den 23 juli 1886 "att beträffande inrättande av poststationer vid Balsby och Kaffatorp sådan torde vara av behovet påkallad vid förstnämnda plats men däremot icke vid den senare." Poststyrelsen beslöt att en poststation skulle öppnas i Balsby järnvägsstation den 1 oktober 1886. Föreståndaren Ola Persson följdes i februari 1901 av August Persson. Befattningen har därefter innehafts av följande järnvägsanställda: Per Svensson Broberg (1932-1937), Anton Holmgren (1937-1945), Ivar Wickström (1945-1957) och Ester Nilsson (1957-1961).

När poststationen drogs in den 1 september 1961, inrättades ett postombud på grund av ett avtal med Statens Järnvägar. Avtalet överflyttades två år senare på Ester Nilsson personligen. I postombudets stämpel fanns gravvynen NOSABY POB 1. Det blev efter hand allt mindre trafik och från den 1 april 1969 kunde postombudet helt ersättas med lantbrevbäring från Kristianstad.

Österslöv

Lantpoststation 1877-01-01

Förenad poststation 1895-12-20

Planerna på att låta postverket ta över ansvaret för kronobrevbäringen inom Villands härad kunde inte realiseras i samma takt som på de flesta andra områden. Detta kom fram vid skriftväxling mellan poststyrelsen och landskansliet på våren 1876, då poststyrelsen strävade efter att den nya organisationen skulle genomföras snarast. Av häradets 42

kronobrevbärare hade bara tre sådana kontrakt att de kunde uppsägas med kort varsel och av de andra var det bara tio som ville gå med på avkortad uppsägningstid. Ändringen genomfördes först med 1877 års ingång, mycket sent i förhållande till de flesta andra områden. Ett beslut av den nya organisationen blev tillkomsten av poststationen i Österslöv den 1 januari 1877.

Gustaf Svensson utsågs till föreståndare, efterträdd vid sin död i augusti 1879 av änkan Elin Svensson. Posten befordrades till Österslöv med gående bud från Kristianstad. Redan under Gustaf Svenssons tid hade indragning av poststationen förts på tal. I anslutning till planerna på att införa lantbrevbäring ville man nämligen ersätta gångposten och poststationen med en lantbrevbäringslinje från Kristianstad. Mot detta vände sig kommunalstämman vid dess sammanträde den 17 mars 1878. En särskilt utsedd kommitté med bl a kyrkoherden Andr. Bruzelius gjorde den "vördsamma och ödmjuka" framställningen den 1 april 1878 och lyckades få poststyrelsen att acceptera att poststationen blev kvar mot att föreståndarens årsarvode sänktes från 150 till 100 kronor.

Elin Svensson blev emellertid uppsagd från sina uppgifter som poststationsföreståndare och postförare i oktober 1885 när järnvägen mot Immeln började närma sig sin fullbordan. Den 20 december 1885 flyttades poststationen till järnvägen, där stinsen N Olsson blev ansvarig för posten. Han följdes 1893 av Ola Nilsson och därefter ansvarade följande järnvägsmän för postgöromålen: Hans Hansson (1913-1923) Karl Martin Mårtensson (1924-1944), Frans Thure Wiberg (1944-1957) och Victor Sörlin (1958-1969). Poststationen ersattes med lantbrevbäring från Kristianstad den 1 juni 1969 samtidigt som järnvägsstationen stängdes.

Ekestad

Förenad poststation 1891-01-01--1959-10-31

I ett brev den 21 juli 1890 till poststyrelsen gjorde ordföranden för Österslövs kommunalnämnd och -stämma Carl Möllerberg en framställning till poststyrelsen om att få en poststation öppnad i Ekestads järnvägsstation. Många av traktens invånare undertecknade också brevet.

Framställningen blev framgångsrik, till dels beroende på att trafikchefen vid Kristianstad-Immels järnväg kunde bekräfta "att stationsföreståndaren i Ekestad anses äga nödiga kunskaper för skötandet av posten och är han för övrigt pålitlig och lämplig". Poststationen öppnades med 1891 års ingång och den omnämnde föreståndaren var Sven Olsson. Han blev kvar vid sin läst till pensionsavgången vid 64 års ålder. Då tog från och med 1923 Alfred Niklasson över efter att ha varit föreståndare för poststationen i Loshult sedan den öppnades den 31 juli 1909. Sedan han fått förflyttning till Viby tog Carl Wilhelm Blomqvist över den 1 maj 1929 och därefter ansvarade A Ekberg (1942-1947) och Agnes Linnea Nilsson (1947-1959) för postsysslorna i Ekestad. Poststationen drogs in den 1 november 1959.

Gårrö

Förenad poststation 1894-10-01--1959-10-31

En framställning år 1891 till poststyrelsen från ett stort antal personer, som använde sig av järnvägsstationen i Gårrö, om att få en poststation förenad med järnvägen hade inte någon framgång. Poststationsföreståndare Sven Olsson i Ekestad yttrade bl a följande under remissbehandlingen:

"Större delen av bofasta befolkningen som nu undertecknat ansökan om poststations inrättande i Gårrö, undertecknade sistlidet år ansökan om poststations inrättande här i Ekestad, vars poststation otvivelaktigt skulle komma att få minskade inkomster genom poststations inrättande i Gårrö".

Postinspektör Hugo Winroth i Malmö besökte själv trakten och fann bl a att avstånden från Gårrö till Ekestad resp Arkelstorp var små. Han ville ändå på nytt pröva frågan om en poststation "så snart från Kristianstad-Immels järnväg till Kungl. Styrelsen inkommit skriftlig förklaring, att järnvägen ville garantera Postverket, att detsamma under de tre första åren, som den ifrågasatta poststationen kan komma att vara i verksamhet, ej skall hava någon utgift i arvode till den manlige förståndare, som kan erhålla uppdraget att förestå den förenade järnvägs- och poststationen i Gårrö".

Ingenting av värde hände emellertid förrän efter att poststyrelsen fått en ny framställning från gärröborna, daterad den 22 april 1894, då man också åberopade "betydliga affärer" vid de större stenhuggerierna i Rötveds by. Sven Olsson i Ekestad kunde fortfarande inte tillstyrka och postmästare Svensson i Kristianstad förutsatte samarbetsvilja från järnvägens sida. Den yttrade sig på så sätt att poststyrelsen inte behövde betala arvode till föreståndaren och den 1 oktober 1894 öppnades så poststationen i Gärrö stationshus med Hans Hansson som ansvarig. Han skrev den 26 december 1897 och bad att få arvode för sitt arbete, sedan nu mer än tre år förflutit efter poststationens öppnande. Poststyrelsen beslutade om 180 kr i årsarvode för tillämpning från den 1 oktober 1897.

Sedan Hans Hansson förflyttats till Österslöv i maj 1913, blev Nils Eric Ericsson Gärrös nye post- och järnvägschef efter att ha varit föreståndare i Hultaberg under fyra år. Därefter ansvarade följande järnvägsanställda för postsysslan tills poststationen drogs in den 1 november 1959: Nils Jonsson (1926-1929), Ola Svensson (1929-1931), Annie Svensson (1931-1940) och Elin Svensson (1941-1959).

Förenad poststation	1885-12-20--1965-09-30
Postexpedition	1965-10-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Arkelstorp

Nils Björkman blev postansvarig stationsföreståndare, när järnvägsstationen i Arkelstorp öppnades för trafik den 20 december 1885. När han avgick i september 1912, 71 år gammal, vikarierade E Davidsson tills Ola Nilsson kunde ta över i maj 1913. Denne hade dessförinnan förestått stationen i Österslöv under 22 år. Han fick pension i juli 1924. Efter honom ansvarade följande järnvägsmän för posten i Arkelstorp: Adolf Lindqvist (1924-1944), Carl Martin Mårtensson (1944-1955), Sigurd Ernst Lennart Fritz (1955-1957), Frans Thure Wiberg (1957-1963) och Erik Henry Kloow (1963-1965).

Trafiken utvecklades så gynnsamt att poststationen höjdes till en postexpedition den 1 oktober 1965, vilket innebar skilsmässa från järnvägen. Inga Holmberg blev chef med den föga postalt klingande titeln stationsmästare.

De stora ändringar som genomfördes i postverket under 1960- och 1970-talen innebar också en ny terminologi och posten i Arkelstorp blev sålunda ett "lokalpostkontor" den 1 juli 1977, blott för att från 1986 få prefixet "lokal" slopat. Chefstiteln blev nu postmästare, i Arkelstorp med ansvar för postdistribution till i det närmaste 1100 hushåll.

Den postala terminologin kan tyckas svår, eftersom den blivit ändrad från tid till annan. I häftet "Posthistoria från Skurups kommun" redovisas de olika benämningarna för fasta postanstalter alltsedan postverkets tillkomst.

Kaffatorp

Förenad poststation	1892-05-01--1960-05-28
Postombud	1965-05-29--1964-10-31

Handlanden August Johansson i Kaffatorp samt åtskilliga personer i Hemmingslycke och trakten kring Kaffatorp skrev i december 1885 till poststyrelsen och begärde att få en poststation i Kaffatorps stationshus i samband med att järnvägstrafiken utsträcktes. Under remissbehandlingen uttalade postmästare Per Svensson i Kristianstad bl a detta: "Vad som huvudsakligast kan vara att invända emot inrättande av poststation vid nämnda järnvägsstation är att den ligger på så kort avstånd, endast två kilometer, från Arkelstorp, varest, för förbindelsen med Oppmanna, poststation under alla förhållanden är nödig, och även om poststation inrättas i Kaffatorp, torde det, med fäst avseende å Vånga sockens vidsträckthet, bliva nödigt fortfarande bibehålla poststation i Villands Vånga".

Efter en omfattande handläggning av frågan beslöt poststyrelsen den 6 augusti 1886 att någon poststation inte skulle inrättas i Kaffatorp. Till beslutet bidrog landskansliets uttalande den 23 juli 1886 att det inte behövdes någon poststation där.

Ärendet blev åter aktuellt sedan ett stort antal personer i trakten av Kaffatorp skrev till poststyrelsen den 3 januari 1891. De framhöll att omsättningen av gods varit i ständigt stigande sedan järnvägsstationen öppnats och att "bristen av en poststation därstädes blivit alltmera kännbar". Stationsföreståndare N Björkman intygade att den

gjorda framställningen var "till alla delar befogad". Av flera skäl blev ärendet försenat. Efter en påminnelse från bl a handlanden August Johansson den 4 januari 1892 redovisade postinspektör Hugo Winroth i Malmö sina synpunkter till poststyrelsen. Han tyckte att avståndet från andra redan befintliga poststationer till Kaffatorp var allt för "ringa för att sagde behov skulle kunna anses mera trängande och således skäl förefinnas till att den ifrågasatta poststationen inrättades utan villkor från postverket".

Sedan Kristianstad-Immeln järnvägsaktiebolag förbundit sig att inte begära någon ersättning från postverket under tre år för att dess personal ansvarade för en poststation, beslöt poststyrelsen att poststationen skulle öppnas med maj månads ingång 1892. Åt postinspektionen uppdrogs "att senast i början av februari månad 1895 till Kungl. Styrelsen inkomma med yttrande och förslag, om och på vilka villkor poststationen i Kaffatorp borde efter april månads utgång samma år fortfarande bibehållas".

Postinspektör Victor Melander redovisade den 23 januari 1895 bl a att frimärken sålts för 325 kr under 1893 och för 347 kr under 1894. Poststyrelsen beslöt på grundval härav att poststationen skulle bibehållas och att 120 kr i årsarvode skulle utgå till föreståndaren. Följande järnvägsanställda ansvarade för poststationen till dess att den kunde ersättas med lantbrevbäring i kombination med ett postombud den 29 maj 1960: Per Jacobsson Smittberg (1892-1919), Axel Persson (1919-1924), Karl August Svensson (1924-1927), Ludvig Larsson (1927-1929), Nils Jonsson (1929-1935), Jean Jönsson (1935-1936), Selma Teresia Svensson (1936-1943), Anders Frick (1943-1947), Viola Olofsson (1947-1953) och Margareta Persson (1954-1960).

Postombudet fick gravyren VILLANDS VÅNGA POB 1 i datumstämpeln. Om dess skötsel träffades avtal med Nils Erik Jönsson, som fick 75 kr i månaden för sysslan. Postombudet drogs in den 1 november 1964, sedan det visat sig att lantbrevbäraren kunde betjäna även de få personer som anlitat detta.

Immeln

Förenad poststation 1885-12-20--1967-08-31

Allmän trafik på bandelen Kristianstad-Immeln började den 3 december 1885 och den 20 december togs järnvägen också i bruk för posttrafik. Detta datum markerar tillkomsten för poststationen i Immeln, där Jöns Pehrsson blev ansvarig med 240 kr i årsarvode för sitt bestyr med posten. Han tog efternamnet Ewers 1902. I juli 1903 blev Carl Gustaf Nilsson Ehnbohm hans efterträdare och fyra år senare tog Ernst David Lindgren över. Årsarvodet för postbestyren steg efter hand och uppgick år 1910 till 420 kr. Från och med 1915 utgick dessutom ett fast biträdesanslag på 240 kr.

När Lindgren varit i tjänst i 20 år blev Karl August Svensson nästa ordinarie innehavare från juli 1927 med erfarenhet av postjobb i Kaffatorp. Därefter ansvarade följande järnvägsmän för posten i Immeln: A Olsson (1945-1956), Arthur Valfrid Wigerup (1956-1961) och Kaj Åke Isaksson (1961-1966). Därefter uppehölls befattningen på vakans till poststationens indragning den 1 september 1967 då en lantbrevbärare från Sibbhult gav kunderna fullgod service. Frans Viberg hette den vikarie som fick vara med under poststationens sista dag. Han var nu pensionerad men hade bl a varit föreståndare för stationen i Arkelstorp. Hans far var för övrigt den förste konduktören på järnvägen Kristianstad-Älmhult.

Hylta

Förenad poststation 1906-07-01--1961-04-30

Närmaste hållplats norr om Immeln var Tubbarp. Vid planering av organisationen i samband med järnvägens tillkomst hade en poststation varit på tal i Tubbarp, men den tanken fullföljdes inte. Ett senare försök av de kringboende att få en poststation lyckades inte heller.

Den därpå följande stationen var Hylta, där en poststation öppnades den 1 juli 1906 med Anton Johan Thulin som ansvarig. Han pensionerades vid 64 års ålder, då Per Svensson Broberg tog över den 1 november 1918. Denne hade varit föreståndare för den förenade post- och järnvägsstationen i Hultaberg under fem år och fick förflyttning till

Balsby i december 1932. Efter en tids vakans tog Alfred Svensson hand om rodret i Hylta i april 1933, följd i februari 1939 av Anni Marta Jönsson. Under hennes tjänstledighet några månader 1942 vikarierade stationskarlen R Johnsson som föreståndare. Fru Jönsson blev kvar i Hylta till poststationens indragning den 1 maj 1961. Postmästaren i Kristianstad antecknade vid sin sista inspektion av poststationen i Hylta den 21 mars 1961 att den allmänna skötseln var mycket god.

Sibbhult

Förenad poststation 1886-06-01--1953-04-30
Postexpedition 1963-05-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

Poststationen i Sibbhult öppnades i järnvägsstationen samtidigt som den från Immeln förlängda banan öppnades för allmän trafik den 1 juni 1886. Som föreståndare verkade ända till maj 1914 Nils Nilsson. Han var 67 år, när Nils Krook tog över efter fem års tjänst i Boalt och tre år i Glimåkra. Till Glimåkra flyttade han igen 1928, och Erik Albert Ek blev föreståndare i Sibbhult efter en period på 19 år i Kråbbleboda. Han pensionerades den 1 februari 1946, då Olof Gunnar Flodin tog över. Den 1 oktober 1949 tillträdde K L Lundkvist och fick uppleva den trafikökning som motiverade att post och järnväg skildes åt.

Detta inträffade den 1 maj 1953. I en från järnvägen skild lokal blev Vera Maj-Britt Nicklasson chef för postexpeditionen, den beteckning som användes för det slags postanstalter som var ett mellanting mellan poststationer och förvaltningspostkontor på den tiden. Hon kunde glädja sig åt att få bättre och rymligare lokaler i maj 1976.

Ett drygt år senare började postexpeditionen kallas för lokalpostexpedition i den nya kostym som postverket fick som följd av en större omorganisation och sedan 1986 är den rätta beteckningen blott postkontor. Chefen kallades postmästare med ansvar för service till 1100 hushåll. För litet utnyttjande av postens betalningstjänst bidrog till att postkonoret i "projekt Nät 92" har lämnats på entreprenad till Konsum.

Glimåkra

Lantpoststation 1874-01-01--1890-04-30
Förenad poststation 1890-05-01--1947-12-31
Lantpoststation 1948-01-01--1948-02-28
Postexpedition 1948-03-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

En följd av att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen blev, att en poststation inrättades med 1874 års ingång i Glimåkra. Den lydde till en början under postkontoret i Hässleholm men flyttades senare över till Kristianstads förvaltningsområde.

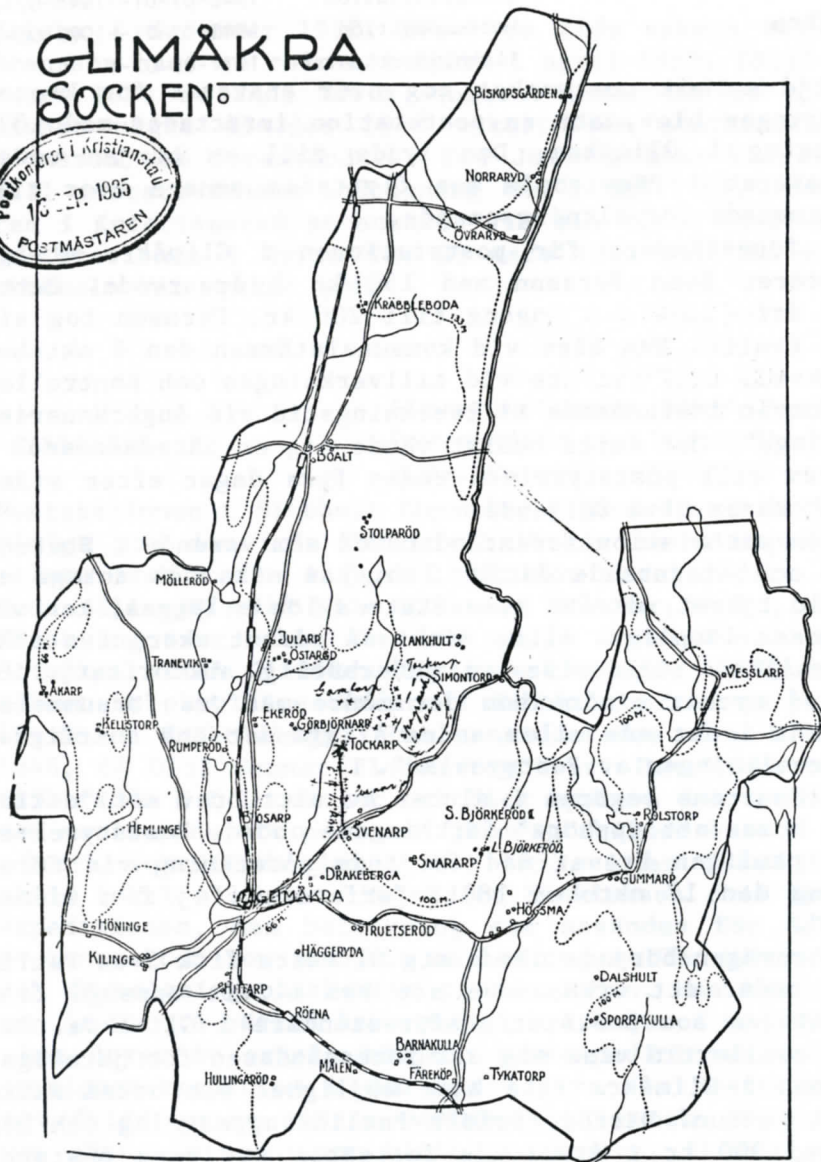
Till föreståndare för poststationen i Glimåkra utsågs postföraren Sven Persson med 150 kr i årsarvode. Detta höjdes från 1876 års ingång till 200 kr. Persson tog sig namnet Paulin. Han blev vid kommunalstämman den 6 oktober 1881 utsedd till "vittne vid tillverkningen och kontrollen av brännvin instundande tillverkningstid vid ångbränneriet i Killinge". Mot detta beslut vände sig en häradsdomare i ett brev till poststyrelsen redan fyra dagar efter stämman och skrev bl a följande:

"Att en poststationsföreståndare då som varande i Statens tjänst och åtnjutande därför lön, kan söka och antaga en särskild tjänst, därför även Statens lön erlägges, kan väl icke anses lämpligt. Allra minst då sådant sker utan sökt och erhållen tillåtelse av vederbörlig auktoritet, och detta så mycket mindre som det måste medföra försummelse och oreda i det ena eller andra åliggandet och snarligast uti förvaltningen av Postsysslan".

Häradsdomarens begäran i slutet av sitt brev att "oskicket må komma att upphöra" förklingade ohörd. Poststyrelsen försåg nämligen brevet med följande påteckning vid föredragning den 17 oktober 1881: "erfordrade ej f n vidare åtgärd".

När järnvägen började närma sig Glimåkra fick Sven Paulin skriva under ett erkännande att han blivit uppsagd från befattningen som poststationsföreståndare i Glimåkra. Det skulle emellertid visa sig att föreståndaren för järnvägsstationen i Glimåkra inte hade möjlighet att också sköta en poststation. Därför förföll Paulins uppsägning och han fick med 300 kr i årsarvode fortsätta att vara poststationsföreståndare i Glimåkra. Han drabbades av slaganfall och avled hastigt den 17 januari 1890. Bokhållaren Sigfrid Fredrik Wilhelm Rydén på järnvägsstationen fick då rycka in som vikarie och efter förhandlingar med järnvägsföretaget förenades poststationen med järnvägsstationen formellt den 1 maj 1890.

GLIMÅKRA SOCKEN

Denna karta - här förminskad till 71% - var bifogad en framställning 1935 från invånare i Tockarp och Görbjörnarp om att få lantbrevbäringen utsträckt. Teckningen av järnvägen visar att det fanns fem järnvägsstationer inom socknen.

Justus Olsson tog över ansvaret för poststationen med det nya seklets ingång, följt den 1 september 1903 av Nils Krook. Den 1 maj 1906 blev det byte på nytt genom att Per August Sjöstrand tog över. Han blev kvar till sin pensionering den 30 september 1924 och därefter ansvarade följande järnvägsmän för posten i Glimåkra: Carl Gustaf Sandberg (1924-1928); Nils Krook (1928-1934, andra perioden), John Olsson (1934-1947) och August Nilsson (1947). Med 1948 års ingång skildes poststationen från järnvägen och två månader senare organiserades den som postexpedition. Nanna Persson blev chef med titeln stationsmästare. I takt med omorganisationer i "modern tid" blev postexpeditionen "lokalpostkontor" 1977. Prefixet "lokal" slopades 1986 och chefen med titeln postmästare fick överta ansvaret för service till närmare 1200 hushåll. Minskat anlitage av betalningsservicen medverkade till att postkontoret lämnades på entreprenad den 12 juni 1995 till Maries Tobak.

Östaröd

Förenad poststation 1909-07-31--1953-03-31
Postombud 1953-04-01--1956-05-31

Den lilla järnvägspoststationen i Östaröd, som öppnades när den norra delen av järnvägen Kristianstad-Älmhult togs i bruk för allmän trafik den 31 juli 1909, fick aldrig någon större omslutning. Anton E Liljequist blev ansvarig för posten, följt 1923 av Carl Wilhelm Blomqvist. När denne förflyttades till Kråbbleboda den 1 maj 1928, var befattningen vakant till följande års ingång, då Samuel Filip Jönsson tog över. Edit Vilhelmina Jönsson tillträdde den 8 juni 1936 och fick uppleva poststationens indragning den 1 april 1953. I stället inrättades nu ett postombud, som under sin existensperiod hade två föreståndare, Anna-Lisa Hedvig Pettersson (1953-1954) och Britt Sandberg (1954-1956). Gravyren GLIMÅKRA POB 1 fanns i datumstämpelein vilket var samma gravyr som i Boalts datumstempel under perioden 1960-1968. Ersättningen för postombudet i Östaröd den 1 juni 1956 blev lantbrevbäringen Glimåkra-Vesslarp.

Lantpoststation 1897-01-01--1909-07-30
Förenad poststation 1909-07-31--1960-06-30
Postombud 1960-07-01--1968-03-31

Boalt

Den 9 maj 1896 vände sig representanter för befolkningen i Boalt till postinspektionen i Malmö med ansökan om att få en egen poststation. Postinspektör Victor Melander redovisade ärendet till poststyrelsen den 3 december 1896 med tillstyrkan. Han hade fått löfte av kyrkvärden Jöns Nilsson i Boalt att under de fem första åren ta hand om den önskade poststationen utan ersättning från postverket och framhöll att någon ökad postföringskostnad inte skulle uppstå, eftersom poststationen skulle ligga vid den redan befintliga postlinjen Osby-Örkened.

Poststyrelsen avgjorde ärendet redan den 9 december 1896 och från och med 1897 års ingång fanns poststationen i Boalt med Jöns Nilsson som oavlönad föreståndare. Från och med 1902 skulle han få lön för sin postsyssla, men det fick han aldrig uppleva. Han avled nämligen redan under första halvåret 1901. Enligt poststyrelsens beslut den 10 maj 1901 skulle till hans efterträdare Selma Jönsson betalas 100 kr i årsarvode för tillämpning redan den 1 juli 1901. Den höjning till 150 kr, som hon fick från 1906 års ingång varade 3,5 år. Kontraktet var nämligen så formulerat att det kunde upphöra utan föregående uppsägning, om "järnvägsanläggning" gjordes i trakten.

Selma fick sålunda lämna ifrån sig stämpel och sigill och nödvändiga handlingar för posttjänsten till Nils Krook, som tillträdde befattningen i järnvägsstationen den 31 juli 1909. Han hade dessförinnan varit poststationsföreståndare i Glimåkra under tre år.

August Nilsson tog över den 10 juli 1914. Sedan han förflyttats till Broby tog Erik Eriksson över med 1942 års ingång. Därefter ansvarade Erik Malte Axelsson (1952-1955) och Anna Sjöberg (1956-1960) för postsysslan i Boalt. Den 1 juli 1960 byttes poststationen ut mot ett postombud, i vars datumstämpel fanns gravyren GLIMÅKRA POB 1. Handlanden E Lundqvist fick ansvaret för postombudet till dess indragning den 1 april 1968, då lantbrevbäring från Glimåkra svarade för all postservice till Boalt.

Illustrationen på nästa sida visar hur man angav ändringen officiellt när en lantpoststation flyttades till järnvägsstationen.

KUNGL. GENERALPOSTSTYRELSENS

1909. CIRKULÄR. N^R XXVII.

—○—
35.

Kungörelse,

angående öppnande af poststationer, m. m.

Den 31 innevarande juli, då järnvägslinjen Älmhult—Glimåkra upplåtes för allmän trafik, öppnas poststation vid en hvar af trafikstationerna *Loshult, Hultaberg, Kräbbleboda, Boalt* och *Östaröd* inom Kristianstads län.

Samtidigt indrages den nuvarande poststationen *Boalt* inom samma län. Stockholm, af Kungl. Generalpoststyrelsen, den 30 juli 1909.

JULIUS JUHLIN.

Kräbbleboda

Förenad poststation 1909-07-31--1960-06-30

Erik Albert Ek blev post- och järnvägschef i Kräbbleboda när tågen började gå regelbundet den 31 juli 1909. Han var på sin post där ända till den 1 maj 1928, då han fick förflyttning till Sibbhult. Efter honom ansvarade följande järnvägsanställda för posten till dess att poststationen drogs in den 1 juli 1960: Carl Wilhelm Blomqvist (1928-1929), Ludvig Larsson (1929-1934), Sven Edvin Nilsson (1934) och Frida Mathilda Nilsson (1934-1960).

Hultaberg

Förenad poststation 1909-07-31--1950-05-31

Poststationen i Hultaberg kan liksom de övriga på den nordliga delsträckan av järnvägen Kristianstad-Älmhult inte dokumenteras med några särskilt intressanta handlingar. Nils Eric Ericsson blev föreståndare från starten den

31 juli 1909. Han flyttade till Gårro i juni 1913 och efter en tids vakans tillsattes Per Svensson Broberg i oktober 1913 för att fem år senare flytta till Hylta. Nu hölls befattningen på vakans ett helt år och i oktober 1919 tillträdde Frans Thure Viberg. Han lämnade över till den siste ordinarie föreståndaren vid månadsskiftet januari/februari 1934. Det var då som Eva Svensson trädde till. Hon fick uppleva poststationens indragning den 1 juni 1950.

Loshult

Förenad poststation 1909-07-31--1950-05-31

Alfred Niklasson blev den förste järnvägs- och poststationsföreståndaren i Loshult med början den 31 juli 1909. Han flyttade till Ekestad med 1923 års ingång, då följd i Loshult av Ludvig Larsson. Denne fick börja tjänstgöra i Kaffatorp den 1 september 1927 och Oskar Lindholm fattade stinsspaden och datumstämpeln i Loshult. Matilda Lindholm följde honom den 1 maj 1931 och förflyttades till Horna station den 1 december 1932. Efter en tids vakans tog Märta Linnéa Röman vid den 1 juni 1933 och blev platsen trogen i det närmaste 17 år. När hon förflyttades till Fålhult den 1 mars 1950, fick platsvakten E Melin ta hand om stationen, blott för att uppleva dess indragning tre månader senare.

Ehuru inte beläget vid järnvägen utan vid kyrkbyn som låg vid landsvägen mot Hässleholm ett stycke västerut skall postombudet med namnet **Loshults kyrkby** kort beröras här. Det fanns under tiden 1 juni 1939 - 1 juni 1950 och sköttes av handlanden Sven Arthur Svensson. I avtalet ingick hans skyldighet att själv befordra posten till och från Loshults poststation, en sträcka på 1650 meter. I postombudets datumstämpel fanns gravyren LOSHULT POB 1.

Poststationerna på sträckan Älmhult-Glimåkra är kort berörda på sid 200 i boken "Kommunikation i Allbo", som också redovisar historia för postkontoret i Älmhult samt för mer än 30 andra poststationer, postexpeditioner och postkontor.

Nymölla

En av landets allra senast tillkomna poststationer var den med namnet Nymölla. Den öppnades den 20 maj 1963, kungjort i poststyrelsens cirkulär.

Efter Nymölla inrättades totalt bara fem poststationer, nämligen 1963 en med namnet Tierp 2, 1964 en med namnet Kinna-Örby, en 1965 med namnet Vietasbygget, en 1967 med namnet Råå 2 och en 1970 med namnet Väröbacka 2.

Maj-Britt Kronkvist blev föreståndare för poststationen i Nymölla men avgick redan den 31 juli 1964. Hon följdes av Ulla Margareta Bergqvist som steg i graderna genom att poststationen upphöjdes till en s k C-postexpedition den 1 augusti 1975. Därav blev med ny terminologi 1977 ett lokalpostkontor och från 1986 utan prefixet "lokal". På sikt visade det sig vara en felsatsning och med september månads utgång 1989 drogs postkontoret in, men Nymölla fick behållas som ortsadress.

Postkontor läggs ned

Postens regionkontor i Kristianstad kommer inom kort att fatta beslut om indragning av postkontoret i Nymölla från den 1 oktober i år. Det framgår av ett informationsbrev som i dagarna går ut till hushållen i Nymölla.

– Planer på en indragning har funnits ganska länge, säger regionchefen på posten i Kristianstad, Lars Bengtsson. Redan i februari informerade vi nymöllaborna om våra planer vid en informationsträff. De synpunkter som då framfördes har vi försökt ta till oss.

Det förslag som nu presente-

ras innebär bland annat att en lantbrevbärare kommer att göra ett fast uppehåll i Nymölla på förmiddagen några dagar i veckan.

– Vi hoppas att lantbrevbäraren i samband med detta kan göra ett besök i affären, säger Lars Bengtsson.

Brevbäringen berörs inte av förändringen och brevlådetömning kommer att ordnas vid så en så sen tidpunkt som möjligt. Nymöllaborna skall även få behålla sin ortsadress, 295 03 Nymölla.

– Skälet till omorganisationen är att vi räknar med att kunna spara minst 225 000 kronor per år, säger Lars Bengtsson.